

Onsdagen den 12 oktober

Kl. 13.00–14.13
16.00–16.01

§ 1 Återrapportering från mötet i den europeiska politiska gemenskapen den 6 oktober och Europeiska rådets informella möte den 7 oktober

Anf. 1 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! I fredags i förra veckan träffades Europeiska rådet vid ett informellt möte i Prag. Dagen innan, på torsdagen, hölls ett möte i den så kallade europeiska politiska gemenskapen. Både mötet i det nya formatet och mötet i Europeiska rådet präglades helt och hållet av Rysslands krig mot Ukraina och dess konsekvenser.

Det var första gången vi möttes i den nya konstellationen den europeiska politiska gemenskapen, och mitt intryck var att det är ett positivt sätt att mötas på. Det finns ett mervärde i att träffas i en bredare krets av europeiska ledare och i detta breda format kunna diskutera dagens utmaningar, som berör oss alla i Europa, och hur man bäst kan möta dem. Det finns även ett tydligt symboliskt värde i att mötas i en bred krets för att diskutera Rysslands krig mot Ukraina, vilket också var en viktig poäng med mötet.

Fru talman! EU:s ledare hade även före mötet i Prag reagerat kraftfullt och gemensamt mot Rysslands olagliga annektering av ytterligare fyra ukrainska regioner. Diskussionerna i Prag visade också vår enighet och vår beslutsamhet när det gäller förhållningssättet till Ryssland: Vi ska fortsätta att stödja Ukraina ekonomiskt, politiskt och militärt. Nyligen antogs ju ett åttonde sanktionspaket i ljuset av Rysslands eskalering, och här finns också en beredskap för att vidta ytterligare åtgärder på olika områden.

Jag hade även möjlighet att informera mina kollegor om utredningsläget kring de troliga sabotagen mot Nord Stream 1 och 2. Det är en väldigt allvarlig incident, och intresset för fakta kring vad som har hänt och vad som händer i den svenska utredningen var stort hos mina kollegor. Det som inträffade blåser även liv i den viktiga diskussionen om skydd för kritisk infrastruktur och den europeiska energiförsörjningen.

Fru talman! Skenande energipriser stod också högt på dagordningen. Det är något som står högt på alla EU-ledares dagordningar just nu. Vi ser ett osäkert läge med ökad inflation, och det skapar ökade ekonomiska svårigheter runt om i Europa för hushåll, företag och stater. Vi var dock väldigt överens om att inte låta Putins energikrig splittra den sammanhållning vi har eller minska vår beslutsamhet att fortsätta stödja Ukraina.

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

Med det sagt är situationen väldigt bekymmersam. I vinter kommer de flesta av EU:s hushåll och företag att betala väsentligt mer för både uppvärmning och el, och både hushåll och företag står inför stora utmaningar. Men människor och företag ska naturligtvis inte lämnas åt sitt öde, och många länder har precis som Sverige vidtagit åtgärder för att motverka effekterna av de extrema elpriser som Rysslands manipulationer av gasleveranser till Europa orsakar. Vi har också tagit gemensamma steg inom EU, till exempel beslut om sparbeting för energi och beslut om att återföra delar av företagens övervinster till konsumenterna, men det är uppenbart att mer kommer att behöva göras.

Vi var vid mötet överens om att uppdra åt kommissionen att arbeta vidare med att föreslå konkreta åtgärder för att få ned priset på gas och därmed också på el. Det handlar till exempel om att koordinera och samarbeta inom EU och med tredjeländer för att få ned importpriserna på den gas vi importerar. Det handlar dock även om att undvika marknadsspekulation som kan driva på redan höga priser och om att fortsätta göra investeringar i den gröna omställningen.

Inte minst behöver vi minska gasprisets inverkan på elpriset. Dagens prissättning på den europeiska elmarknaden är helt enkelt inte konstruerad för den situation vi befinner oss i nu, med tydlig manipulation från den ryska sidan. Jag var vid mötet också väldigt tydlig med att vi behöver göra mer för att få ned elpriserna och att vi måste snabba på med att bryta vårt beroende av fossil energi.

Den svenska positionen är även glasklar gällande att någon ny gemensam upplåning för att finansiera eventuella åtgärder inte är aktuell. Det är ju också så att det just nu finns mycket pengar från EU:s återhämtningsfond i systemet.

Europeiska rådet ska återkomma till dessa frågor vid det möte som kommer att äga rum i slutet av nästa vecka.

Fru talman! Energikrisen påverkar Europas ekonomier brett: Vi ser inflation och räntor gå upp samtidigt som köpkraft och framtidsutsikter dalar. Osäkerheten är stor, och det är naturligtvis särskilt tufft för hushåll som sedan tidigare hade små ekonomiska marginaler. Här är det viktigt att de åtgärder som nu vidtas på nationell nivå inte driver på inflationen ytterligare utan att vi alla för en ansvarsfull ekonomisk politik. Nationella insatser bör utformas på så sätt att vi stöttar dem som har det tuffast men säkerställer att störningar på den inre marknaden undviks.

Samtidigt som krisåtgärder nu vidtas måste vi värna och utveckla grundförutsättningarna för Europas tillväxt, nämligen konkurrenskraft och välfärd. Det är centralt för Europas långsiktiga motståndskraft. Det är också självklart att detta är ett läge där Europa ska ta rejäla kliv för att minska sitt beroende av fossil energi som vi importerar från länder utanför EU; det är i dagsläget uppenbart för alla att det beroende av enskilda stater som detta innebär inte är bra för den europeiska säkerheten.

Med det avslutar jag redogörelsen för förra veckans möten.

Anf. 2 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Tack för återrapporten, statsministern!

Från Sverigedemokraternas sida välkomnar vi den här beslutsamheten från medlemsstaterna; det är viktigt att Rysslands illegala krigshandlingar

fortsätter att mötas med beslutsamhet. Särskilt viktigt är det att länderna har kunnat enas om nya sanktionspaket, men det är inte tillräckligt. Man kommer att behöva fortsätta skruva på de här sanktionerna, och man kommer att behöva leverera nya sanktionspaket.

Fru talman! En fråga vi tycker behöver lyftas framöver är frågan om de eventuella ryska desertörerna och huruvida EU ska koordinera arbetet gällande detta. Från Sverigedemokraternas sida ser vi att det är viktigt med koordination på EU-nivå och att det framför allt är viktigt med koordination med Finland. En undran från min sida är därför om detta är frågor som har lyfts informellt i rådet eller om statsministern tror att det är något som kommer att komma upp framöver.

Anf. 3 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Detta var ingenting som var uppe i diskussionerna runt bordet på mötet, men det var naturligtvis någonting som det pratades om i korridorerna.

Olika länder har lite olika ingångar. De länder som har en direkt gräns mot Ryssland har ju på olika sätt agerat för att minska möjligheterna för ryssar att ta sig in i dessa länder. Andra länder har en annan syn och tycker att det är viktigt att människor som nu vill lämna Ryssland för att inte tvingas att strida mot Ukraina ska ha möjlighet att lämna Ryssland.

Jag förutspår att dessa diskussioner kommer att fortsätta under hösten för att man ska se om man kan ha en koordinering. Med det sagt: Alla de länder som har gräns mot Ryssland har agerat liknande.

När det gäller Sverige finns det möjlighet att söka visum på den svenska ambassaden, men denna möjlighet har kraftigt begränsats under senare tid. Antalet tider för att ansöka om turistvisum till Sverige är kraftigt begränsade.

Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Förutom krigshandlingarna präglades mötet uppenbarligen av konsekvenserna av kriget. Här står ju energifrågorna i centrum.

Min undran är framför allt hur det egentligen går med förhandlingarna. Regeringen kommunicerade ju några dagar före valet ut att det hade gjorts stora framgångar i förhandlingarna och att södra Sverige skulle kunna förvänta sig halverade elpriser. Nu har det dock gått ungefär en månad, och ingenting konkret har hänt. Det har inte levererats några konkreta förslag. I medier kan vi ta del av en stor oenighet mellan länderna när det gäller hur detta ska finansieras och val av metoder.

Min fråga till statsministern är om statsministern i dag har någon självkritik mot att man i valrörelsen förde ut de här uppgifterna, som kanske inte var riktigt sanningsenliga.

Anf. 5 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det skedde ju ett genombrott i förhandlingarna precis före valet när länderna kunde enas om att det ska vidtas åtgärder. Det har också slutits en överenskommelse mellan energiministrarna i det rådet. De har kommit fram till konkreta åtgärder som kommer att kunna vidtas, bland annat vad gäller att försöka samverka för att kapa de högsta topparna. Den

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

överenskommelse som har gjorts i det rådet kommer att ha påverkan på de svenska elpriserna.

Därutöver har vi nu uppdragit till kommissionen att komma med ytterligare förslag för att på olika sätt kunna sänka gaspriserna och därmed också elpriserna i hela EU. Det har ju stor betydelse för Sverige.

Sverigedemokraterna har tydligt lovat, tillsammans med Moderaterna, att svenska hushåll ska kunna få ett högkostnadsskydd redan den 1 november, och alla förväntar sig naturligtvis att de nu kommer att leverera detta.

Anf. 6 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporteringen, som väl sannolikt var hennes sista i egenskap av statsminister. Jag vill därför börja med att tacka för många bra diskussioner med statsministern i EU-nämnden genom åren, både när hon varit finansminister och när hon varit statsminister. Inte sällan har vi haft gemensamma ingångar i frågor för Sveriges bästa.

Vid detta toppmöte visade EU återigen stor och välkommen enighet i sitt stöd till Ukraina och i fördömandet av Putinregimen. Måndagens och tisdagens ryska missilattacker mot ukrainska mål, varav många civila, visar att EU måste ha uthållighet i sina insatser och göra dem ännu kraftfullare, då inget tyder på att Putin avser att stoppa stridigheterna i närtid. Tvärtom visar Putin nu återigen med denna fortsatta upptrappning vilka värden hans regim står för: terror och brutalitet.

Mot bakgrund av detta var det särskilt välkommet med uppstartsmötet av formatet europeiska politiska gemenskapen, med 44 europeiska länder men inte Ryssland och Belarus, och att man stakade ut en linje för att göra denna gemenskap till ett återkommande format.

Moderaterna ser att det finns en stor potential i att i en bredare europeisk krets hantera gemensamma problem och utmaningar, inte minst vad gäller säkerhetsfrågor. Därför vill jag börja med att fråga statsministern om hon ser att den här europeiska politiska gemenskapen skulle kunna bidra till att ytterligare sätta tryck på Putinregimen.

Anf. 7 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Svaret på frågan är ja, för att vara kortfattad.

Det här var ett franskt initiativ som togs under Frankrikes ordförandeskap i våras. Först fanns det en viss skepsis – var detta något i stället för att man skulle kunna bli medlem i EU, och skulle det vara ett sätt att försena eller förlänga den typen av processer? Min bild är dock att alla som var på det här mötet tyckte att vi hade väldigt bra diskussioner och att det var verkningsfullt att kunna sitta alla tillsammans.

Det är ju stor skillnad mellan länderna. Vi som är med i EU träffas regelbundet – eller, som under våren, väldigt ofta – för att göra uppdateringar av hur vi ser på läget. Andra länder, såväl de i det östliga partnerskapet som Norge, Storbritannien – numera – och Island, tyckte att det var väldigt meningsfullt att kunna sitta och ta fram en uppdaterad och gemensam bild av hur länderna ser på läget.

Svaret är absolut ja. Det här var ett meningsfullt forum. Det fanns också en stor entusiasm för att fortsätta med detta.

Anf. 8 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret; det var ett positivt svar.

Även sabotage mot Nord Stream-ledningarna diskuterades på toppmötet. Vi vet ju ännu inte vem som ligger bakom sabotage, men det finns skäl att tro att denna sorts operationer eller hybridattacker kan komma att bli vanligare. Därför är det välkommet att bland annat EU-kommissionens ordförande tydligt har uttalat att EU måste göra mer för att skydda kritisk infrastruktur. Det vore utmärkt om EU gemensamt kunde stärka skyddet av denna infrastruktur.

Även energifrågorna diskuterades vid toppmötet, som statsministern berörde i sitt anförande, framför allt gasmarknaden. Detta gjordes dels i syfte att minska Europas beroende av rysk gas, dels för att hitta sätt att sänka gaspriserna. Men med tanke på att medlemsstaterna har så vitt skilda förutsättningar och energimixar vill jag fråga statsministern om hon kan utveckla lite mer om hur diskussionerna gick när det gäller Europas energiförsörjning den kommande vintern liksom om möjligheten att gemensamt skydda viktig energinfrastruktur. Ser statsministern möjligheter till enighet i EU i dessa frågor?

Anf. 9 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vad gäller den här vintern är många länder i Europa helt beroende av gas både för att värma upp hem och fabriker och för att tillverka el. Det man gör på kort sikt är att försöka hitta andra källor till gas än de som går via de ryska gasledningarna. Då handlar det om LNG, alltså flytande gas, som man på olika sätt försöker att importera från andra delar av världen. Detta kombinerat med att sänka elförbrukningen är den kortsiktiga lösningen.

På längre sikt handlar det om att minska beroendet och se till att vi kan ha fossilfri elproduktion på den europeiska kontinenten. Detta är en diskussion som kommer att fortsätta.

Avslutningsvis vill jag tacka Jan Ericson för bra samarbete i EU-nämnden och många spännande interpellationsdebatter.

Anf. 10 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Rysslands krig mot Ukraina har ju skapat ett stort lidande för den ukrainska befolkningen, och det måste få ett slut. Sverige, Europa och övriga världen kan gå längre i isoleringen av och sanktionerna mot Ryssland. Därför är det väldigt välkommet att EU nu ser att Europa är större än EU.

Men kriget påverkar ju inte bara Ukraina, utan det påverkar hela världen i och med brist på energi och brist på mat. Utvecklingsländerna är de som drabbas hårdast när matpriserna skjuter i höjden. I det som har kommit ut från mötet ser jag att detta togs upp på mötet, men det verkar ha varit utan att bistånd eller åtgärder diskuterades. Jag undrar därför om solidaritet med de fattiga länderna diskuterades.

Bristen på energi handlar i mångt och mycket om brist på fossil energi. Därför är det av största vikt att samtliga EU-länder både sparar energi och satsar på att utveckla förnybar energi. Omställningen måste gå mycket fortare än i dag.

Prot. 2022/23:6

12 oktober

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

När priserna på energi utgår från priset på gas ökar ju marginalerna för energibolagen. Ett läge när vi har brist på energi får inte leda till att energibolagen får högre vinster. Där har EU påbörjat ett arbete.

Det måste också finnas undantag för prissättningen inom EU:s elmarknad, till exempel så att vi i Sverige får tillgång till den el vi producerar till rimliga priser. Därför vill jag fråga om statsministern tog upp Sveriges situation och hur vi ska kunna pressa priserna för svenska konsumenter, till exempel genom att införa Sverigepriser.

Anf. 11 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Matsituationen i tredje världen diskuterades i sak och även det faktum att det är ett krig om narrativet: Vad beror detta på? Beror det på sanktionerna eller på Rysslands krig i Ukraina? Här är det viktigt att EU samfällt agerar för att tydliggöra att EU inte på något sätt riktar sanktioner i fråga om mat utan att det handlar om att Ryssland stoppar möjligheten för Ukraina att föra ut den mat som finns där och som behöver exporteras till tredje världen, inte minst vetet.

Det är förstås oerhört viktigt att vi på olika sätt stöttar de länder som nu har svårt att säkerställa matförsörjningen för sin befolkning. Här är såklart det nationella biståndet helt avgörande, och jag utgår från att en ny svensk regering också säkerställer att kriget i Ukraina inte leder till hungersnöd i Afrika.

Vad gäller elpriserna i Sverige och möjligheterna att frikoppla dem från den europeiska elmarknaden är alla experters bedömning att det inte är förenligt med den lagstiftning som finns. Det skulle innebära att vi skulle uppfattas starta ett handelskrig inom EU, vilket inte vore det mest lämpliga i ett läge där vi behöver vår enighet i att både stötta Ukraina och på olika sätt införa sanktioner mot Ryssland. Det är alltså inte en väg framåt.

Däremot ska vi med alla till buds stående medel som är förenliga med lagstiftningen säkerställa en sänkning av de höga elpriserna. Jag utgår från att den nya regeringen också lever upp till sitt löfte om ett högkostnads-skydd från den 1 november.

Anf. 12 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för svaret och vara tydlig med att Vänsterpartiet inte kommer att släppa frågan om Sverigepriser och låga elpriser för svenska konsumenter.

Jag skulle kunna ha många följdfrågor på statsministerns utmärkta svar. Jag kanske inte håller med om allt, men det var ett bra svar. Jag vill också tacka statsministern för hennes arbete i Europeiska rådet, och oftast har hon haft bra och tydliga svar på de frågor som vi i kammaren ställer på återrapporterna.

Jag ska inte förlänga debatten utan tacka statsministern för denna tid eftersom mycket tyder på att detta är sista gången vi möts på detta sätt. Tack!

Anf. 13 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Låt mig tacka Ilona Szatmári Waldau för de många relevanta frågor som ställts i både kammaren och EU-nämnden under dessa år. De har gett mig anledning att fundera över frågor som jag kanske inte

funderat över tidigare. Jag har också fått många kluriga frågor, och jag har försökt svara utifrån allra bästa förmåga. Det gläder mig att detta har uppskattats.

Anf. 14 MALIN BJÖRK (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

I dessa svåra tider är det viktigt med enighet inom EU. Det gäller såväl stödet för Ukraina mot angripnen Ryssland som de åtgärder som vidtas i övrigt inom unionen. Vi har att brottas med ett beroende av rysk gas, där åtgärder vidtas, liksom stigande priser för hushåll och företag i spåren av denna energikris.

Det har tagits ett beslut på EU-nivå om det så kallade solidaritetsbidraget, det vill säga att man plockar delar av intäkter från vissa elproducenter för att kompensera hushåll och företag för kraftigt ökade kostnader. Detta har mött skarp kritik från flera håll, och flera medlemsstater har uttalat att solidaritetsbidraget inte är att se som ett bidrag utan de facto är en skatt, vilket innebär att beslutet formellt har tagits på felaktiga grunder genom kvalificerad majoritet i stället för enhällighet. Regelverket skulle alltså ha rundats.

Hur ser regeringen på detta, och vad sas på senaste mötet med anledning av detta? Finns det risk för att detta agerande och den kritik som finns från flera medlemsstater undergräver enigheten inom unionen, sår split eller undergräver legitimiteten för fattade beslut?

Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Denna fråga var inte uppe på Europeiska rådet. Men som Malin Björk understryker är det viktigt att om det bedöms vara en skattefråga ska enhällighet gälla. Att beslut fattas på rätt grund är också något som regeringen under de senaste åren verkligen stått upp för. Ibland är det inte självklart var ett beslut ska fattas, och då ska man givetvis vara restriktiv i sin tolkning.

Med detta sagt är det dock fullt rimligt att i detta exceptionella läge med en elmarknad som inte är gjord för denna situation se till att en del av bolagens övervinster kan återföras till konsumenterna, vilket också gjort att vi har kunnat acceptera en sådan lösning.

Anf. 16 MALIN BJÖRK (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Nu kommer en fråga som möjligtvis ska besvaras av nästa regering, men jag ställer den ändå. Med anledning av solidaritetsbidraget, hur kan man på nationell nivå implementera och effektuera detta beslut på ett bra sätt? Skulle det också kunna innebära ett riktat stöd till energieffektiviserande åtgärder?

Anf. 17 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det där blir en fråga för nästa regering, men tjänstemännen i Regeringskansliet arbetar givetvis redan nu med att förbereda detta. Det är ju mycket teknik i dessa frågor, och det handlar om att se hur detta på bästa sätt kan implementeras i Sverige och hur man kan använda resurserna. Frågan gäller också om alla pengar ska stanna i det land där elen

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

produceras eller om det också ska komma länder till godo där el konsumeras men inte produceras i lika hög grad. Här finns alltså en hel del som kommer att behöva redas ut de närmaste veckorna.

Anf. 18 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Låt mig först tacka för återrapporten om Rysslands krig mot Ukraina, effekterna på Europa och den rådande situationen.

Jag skulle dock vilja lyfta upp situationen i Iran, som trots att den inte fanns med på den officiella dagordningen bekymrar oss alla.

Mahsa Jina Amini, 22 år, Hadis Najafi, 20 år, och Hananeh Kia, 23 år, är bara några av de personer som har berövats livet. Vi vet i dag inte hur många som har dödats eftersom den islamistiska förtryckarregimen stänger ned internet för att världen inte ska få se när säkerhetsstyrkor skjuter mot demonstranterna.

Listan på systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter kan göras lång. Kvinnor tvingas bära slöja, dissidenter fängslas utan rättegång, minoriteter förföljs och avfällighet från islam bestraffas med hängning.

Regimen utgör inte bara ett hot mot sin egen befolkning, som tvingats leva under ett skräckvälde i 43 år, utan har även starkt bidragit till kriget i Jemen och en destruktiv kraft i Mellanöstern. Regimen utövar också spionage här i Sverige, inte bara mot oss som land utan även specifikt mot svenska exiliranier.

Europaparlamentet antog i dagarna en resolution som i starka ordalag fördömer regimen och kräver en oberoende utredning och att ansvariga ställs inför rätta.

Med anledning av det vill jag fråga statsministern: Diskuterades situationen i Iran ändå av stats- och regeringscheferna mellan programpunkterna i Prag?

Anf. 19 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det var självfallet en av de saker som diskuterades i marginalen, som man brukar säga, under fikapausen och även under middagen. Den svenska regeringen har i de kontakter som vi haft med den iranska regimen varit tydliga med vår syn på mänskliga rättigheter, religionsfrihet och kvinnors rättigheter, så sent som när utrikesministern träffade Irans utrikesminister i New York.

Anf. 20 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret!

Om jag får utveckla detta vill jag fråga: Anser statsministern att vi borde göra mer från svensk sida för att se till att frågan kommer upp officiellt på dagordningen? Jag tror inte att det finns någon som ifrågasätter vårt svenska ställningstagande i denna fråga, men ett gemensamt ställningstagande från EU skulle kanske kunna påverka ännu mer genom ett tydligt fördömande som kan leda till vidare åtgärder.

Anf. 21 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag bedömer i det här läget att detta kommer att vara en fråga för nästa regering. Där har Magnus Berntsson goda möjligheter att ha inflytande över vilka initiativ som tas i den regeringen. Jag utgår ifrån

att man just nu jobbar mycket hårt för att säkerställa att vi så snart som möjligt har en ny regering på plats, för detta vore bra för landet.

Prot. 2022/23:6
12 oktober

Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

En av de punkter som var med på dagordningen för mötet handlade om energi. Det handlar om hur vi kan garantera leveranser och priser som gör att konsumenterna har råd och att ingen ska behöva frysa i vinter. En fråga som jag och alla gröna i EU ställer sig är: Hur påverkar denna krishantering klimatpolitiken? Jag undrar om statsministern skulle kunna utveckla hur krisåtgärder inte designas så att de omöjliggör EU:s gemensamma och beslutade klimatmål.

Miljöpartiets ingång i detta är att vi måste kunna hantera kriserna parallellt genom att spara och effektivisera men även genom att satsa på ett resiliellt och förnybart energisystem.

Anf. 23 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Rebecka Le Moine tar upp en oerhört central fråga. Vi måste använda krisen för att skynda på klimatomställningen. Denna kris visar att vårt beroende av fossila bränslen inte bara är dåligt för klimatet och för kommande generationer och oansvarigt gentemot våra barn utan också en säkerhetspolitisk fråga. Det finns alltså ytterligare en dimension av hur viktigt det är att bli kvitt det fossilberoende som vi har.

Det handlar inte bara om den ryska gasen. Det handlar också om gas och olja som kommer från andra länder som vi inte vill hamna i en utpressningssituation gentemot. Därför finns all anledning i världen att minska vårt beroende.

Det handlar i den akuta situation som vi är i nu inte bara om att titta på hur vi kan få in fossila bränslen från alla källor, även om detta också kommer att vara viktigt, utan också om att vi verkligen måste ta detta tillfälle i akt att försöka spara el. Varje sparad kilowattimme är lika mycket värd som en kilowattimme som kan importeras från annat håll. Det är något som ofta är kostnadseffektivt i lägen som detta, så det kommer att vara en viktig del.

Det handlar också om att snabba på den klimatomställning som går att göra, och det som är bra där är att det finns pengar i återhämtningsfonden. Ett av de områden man kan satsa på med dessa resurser är just att snabba på klimatomställningen. Detta är positivt.

Jag förväntar mig naturligtvis att den nya svenska regeringen nu stöder svenska hushåll och företag för att snabbt kunna ställa om från fossilberoende och för att kunna minska deras elförbrukning.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret och engagemanget! Vi är helt eniga i det.

Statsministern har nämnt och understrukt att vi måste minska vårt fossilberoende. Samtidigt lyfter vi fram fossilgasen, som omnämns som naturgas men som de facto är fossil. Jag undrar och är nyfiken på hur diskussionerna gick om hur vi ska kunna ersätta en så stor mängd som möjligt

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

av fossilgasen med andra energislag, till exempel biogas, samtidigt som vi kan minska vårt behov av fossilgas.

Jag vill tacka statsministern och även tacka för insatsen.

Anf. 25 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Olika länder har lite olika ingångar i detta, men det finns nu en ökad insikt i hela Europa om att vi måste bryta fossilberoendet. Det är väldigt välkommet.

Jämfört med den svenska diskussionen finns en väldigt positiv syn på potentialen hos vindkraft. Det finns storartade planer i många länder på att kraftfullt bygga ut vindkraften, inte minst i länder som har kust där man kan bygga ut den havsbaserade vindkraften, som kan ge mycket energi. Det handlar också om vindkraft på land, trots att många länder är betydligt mer tätbefolkade än vad Sverige är.

Sedan finns det flera länder som planerar att bygga ny kärnkraft men som ser att det kommer att ta lång tid. Man vet också att det inte ger den billigaste elen, men flera länder bedömer ändå att det kommer att vara nödvändigt.

Anf. 26 ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman och statsminister Andersson! Situationen med kriget mot Ukraina är mycket allvarlig, och det är en orolig tid för Europa. Ryssland bär fullständigt ansvar för detta krig som de har påbörjat och konsekvent eskalerar genom ytterligare aggressioner och bomber mot oskyldiga och barn, vars blodiga skolböcker ligger kvar i sönderbombade parker.

Fru talman! Det går heller inte att nog betona hur varje beslut från Europas ledare och varje agerande till följd av händelseförloppet får stora konsekvenser. Rätt beslut om detta krig räddar ukrainska människors liv.

Den fråga jag skulle vilja ställa till statsministern är: Vilken beredskap ser statsministern att Sverige och Europa har för att hantera ytterligare rysk eskalering av detta krig?

Anf. 27 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Min bedömning är att det finns en beredskap för att detta kan bli värre innan det blir bättre.

De senaste illegala annekteringarna från den ryska sidan, som har eskalerat situationen, har ökat enigheten mellan EU-länderna och också insikten om att vi måste hålla ihop. Vi kan inte låta Ryssland vinna detta krig. Om detta finns en stark övertygelse.

Med detta sagt är det viktigt att man är beredd att omsätta detta i praktiken. Därför välkomnar jag det åttonde sanktionspaket som man nu har kommit överens om. Här är det viktigt att det finns beredskap för ytterligare sanktioner men också att vi säkerställer en fullvärdig implementering av de sanktionspaket som vi redan har beslutat om.

Därutöver behöver Ukraina få fortsatt stöd. Det handlar om rent militärt stöd, där vi från svensk sida har ett uppdrag till Försvarsmakten att göra en djuplodande genomlysning av vilken försvarsmateriel som vi kan avvara. Bedömningen är att vi kommer att behöva ha en långsiktig plan för detta. Här förs diskussioner mellan en del länder om hur man på ett mer strukturerat sätt kan arbeta för att stötta Ukraina militärt.

Utöver detta handlar det om ett rent finansiellt stöd som Ukraina kommer att behöva, för deras intäkter står inte i paritet med de utgifter som krävs under ett krig. Där kommer Europa att behöva skala upp det finansiella stödet till Ukraina, och det kommer att vara en av de viktiga uppgifterna för en ny regering att säkerställa fortsatt både militärt och finansiellt stöd till Ukraina.

Anf. 28 ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Tack för det svaret, statsminister Andersson!

Självfallet är det viktigt att Försvarsmakten gör ett ordentligt arbete och att Sverige har en långsiktig plan för det stöd som vi erbjuder. Men samtidigt är det från vårt håll viktigt att betona att detta extraordinära läge kräver ett skyndsamt agerande. Den svenska byråkratin samt den ordning och reda som vi så gärna värnar får inte bli till ett tacksamt verktyg för Putin att utnyttja.

Vi i Liberalerna ser positivt på den utveckling som har skett av det europeiska samarbetet till följd av detta läge. Vårt parti har länge påpekat vikten av ett fördjupat europeiskt samarbete. Det är för oss fruktansvärt att det är först i detta läge som fler har insett vikten av detta.

Goda och fria demokratier behöver hålla ihop och samarbeta i största möjliga utsträckning för att sätta hårt mot hårt när världen ser ut som den gör. Jag hoppas att detta fördjupade samarbete ger fart till Europas demokratier.

Anf. 29 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag håller verkligen med om vikten av att Europas demokratier står enade i detta läge och att vi också kan diskutera det i en krets som är större än Europeiska unionen, alltså också med länder som inte deltar i Europeiska unionen. Det är mycket värdefullt.

Jag delar helt uppfattningen om att det är viktigt med ett skyndsamt agerande. Och jag utgår från att Liberalerna agerar på det sättet nu också i regeringsförhandlingarna, så att vi snart har en ny regering på plats.

Anf. 30 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Nästa vecka är det som bekant dags för Europeiska rådet igen. Med rådande läge vet vi inte vem som ska representera Sverige på detta toppmöte.

EU:s ledare träffas ofta i dessa tider. Det är ingen slump, för vi behöver dessa möten. Statsministrarna träffas i en historiskt svår tid. Vi har ett krig i vårt absoluta närområde, och vi har en galopperande energikris i dess spår. Samtidigt upplever vi hur den globala upphettningen leder till ofattbara katastrofer som den i Pakistan.

Som Magdalena Andersson själv underströk på samrådet i förra veckan krävs det nu gemensamma lösningar och ett EU som håller ihop. EU behöver stå starkt mot Putin, denna hänsynslösa diktator och krigsherre som inte skyr några medel för att nå sitt mål att utradera nationen Ukraina från världskartan. EU behöver hålla ihop i den akuta energikrisen, och man behöver ta ansvar för klimatet samtidigt som man mildrar de ekonomiska effekterna i nutid för vanligt folk.

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

Sverige har sedan Rysslands invasion den 24 februari stöttat Ukraina humanitärt, ekonomiskt och militärt. Sveriges röst för att upprätthålla de höga ambitionerna i EU:s gemensamma stöd till Ukraina och en fortsatt hård linje mot Ryssland måste kvarstå.

När nu en ny statsminister ska åka till toppmötet i nästa vecka, vad ser Magdalena Andersson då som den viktigaste uppgiften för att mildra krigets konsekvenser, stå upp mot Ryssland, stå upp för klimatet och se till att EU står starkt?

Anf. 31 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tror att det som är absolut viktigast för en ny regering är att göra helt glasklart att den nya regeringen och hela regeringsunderlaget är lika tydliga i sitt ställningstagande mot Ryssland som denna regering har varit. Det skulle vara viktigt för Europa om man kan ge detta besked. Det tror jag är det absolut viktigaste för en ny statsminister. Men det är naturligtvis också viktigt att man fortsätter att vara tydlig i sitt stöd för Ukraina, inte minst med tanke på de fruktansvärda attackerna som vi har sett i veckan.

Det andra som är viktigt är att man arbetar för att få ned gaspriserna i Europa och därmed också elpriserna här i Sverige och se till att EU kan hålla ihop i detta samarbete.

Det tredje är att fortsätta att påpeka i Europa att det som är det långsiktiga svaret för att slippa vara i händerna på Putin är att skynda på den gröna omställningen och göra oss oberoende av de fossila bränslena och att driva denna fråga stenhårt i EU.

Detta kommer en ny regering att behöva göra eftersom det nu är tydligt att vårt fossilberoende bland annat handlar om klimatomställningen därför att vi har en klimatkris. En ny regering och dess regeringsunderlag måste också vara tydliga med att vi har en klimatkris. Men detta handlar också om säkerhetspolitik numera. Därför behöver vi skynda på den gröna omställningen. Dessutom ser vi att den skapar jobb runt om i Sverige just nu.

Anf. 32 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Jag tackar statsministern för detta svar. Det är väldigt välkommet, inte minst det hon sa om att knyta samman det säkerhetsläge som vi har med den globala upphettningen och att denna politik hänger ihop på alla sätt.

Jag skulle vilja ta tillfället i akt att fråga statsministern vilka råd du vill ge den nya regeringen inför det kommande ordförandeskapet i EU. Det hade varit önskvärt att ha en regering på plats som man kan prata med om det. Men jag vill höra från din sida vad du ser som Sveriges viktigaste uppgift också när det stora klimatpaketet ligger på bordet.

Sedan vill jag tacka statsministern för det viktiga arbete som hon har bidragit till både i rollen som statsminister och i rollen som finansminister och för att Sverige alltid har varit en väldigt progressiv och pådrivande röst i klimatarbetet i EU.

Anf. 33 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag delar Jytte Gutelands uppfattning att det skulle vara bra att ha en ny regering på plats. Det är någonting som svenska folket hade förväntat sig givet hur det lät före valet.

Men givet läget arbetar naturligtvis jag och min regering med full kraft både för att förbereda vårt ordförandeskap och för att driva svenska intressen i EU i avvaktan på en ny regering.

Jag vet inte om jag ska vara den som ger råd till min efterträdare. Men en sak är tydlig, nämligen att man som statsminister alltid behöver arbeta hårt. Men när Sverige har ordförandeklubban i EU kommer det att krävas ytterligare några arbetstimmar utöver de vanliga långa arbetsdagarna som gäller för en svensk statsminister. Hårt arbete under många timmar är alltså det som kommer att krävas.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Återrapportering från
mötet i den europeiska
politiska gemenskapen
den 6 oktober och
Europeiska rådets
informella möte den
7 oktober*

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 21 september justerades.

§ 3 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, föreslagit att antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden skulle utökas enligt följande:

från 17 till 25 i konstitutionsutskottet

från 17 till 25 i finansutskottet

från 17 till 25 i skatteutskottet

från 17 till 27 i justitieutskottet

från 17 till 24 i civilutskottet

från 17 till 27 i utrikesutskottet

från 17 till 25 i försvarsutskottet

från 17 till 25 i socialförsäkringsutskottet

från 17 till 27 i socialutskottet

från 17 till 26 i kulturutskottet

från 17 till 27 i utbildningsutskottet

från 17 till 26 i trafikutskottet

från 17 till 27 i miljö- och jordbruksutskottet

från 17 till 27 i näringsutskottet

från 17 till 24 i arbetsmarknadsutskottet

från 17 till 55 i EU-nämnden

Kammaren medgav dessa utökningar.

§ 4 Val av extra suppleanter

Val av extra suppleanter i utskott och EU-nämnden företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *extra suppleanter i utskott och EU-nämnden*:

konstitutionsutskottet

Mats Arkhem (SD)
Ali Esbati (V)
Christofer Bergenblock (C)
Acko Ankarberg Johansson (KD)
Magnus Berntsson (KD)
Camilla Hansén (MP)
Fredrik Malm (L)
Romina Pourmokhtari (L)

finansutskottet

Ida Gabrielsson (V)
Ulrika Liljeberg (C)
Magnus Jacobsson (KD)
Larry Söder (KD)
Åsa Lindhagen (MP)
Elin Söderberg (MP)
Juno Blom (L)
Anna Starbrink (L)

skatteutskottet

Jessica Wetterling (V)
Alireza Akhondi (C)
Hans Eklind (KD)
Larry Söder (KD)
Rebecka Le Moine (MP)
Elin Söderberg (MP)
Joar Forssell (L)
Helena Gellerman (L)

justitieutskottet

Sara-Lena Bjälkö (SD)
Lars Wistedt (SD)
Lorena Delgado Varas (V)
Helena Vilhelmsson (C)
Gudrun Brunegård (KD)
Mikael Oscarsson (KD)
Rasmus Ling (MP)
Märta Stenevi (MP)
Malin Danielsson (L)
Robert Hannah (L)

civilutskottet

Ciczie Weidby (V)
Stina Larsson (C)
Mathias Bengtsson (KD)
Magnus Oscarsson (KD)
Daniel Helldén (MP)
Robert Hannah (L)
Cecilia Rönn (L)

utrikesutskottet

Angelika Bengtsson (SD)
Björn Söder (SD)
Hanna Gunnarsson (V)
Mikael Larsson (C)
Gudrun Brunegård (KD)
Ingemar Kihlström (KD)
Emma Berginger (MP)
Emma Nohrén (MP)
Helena Gellerman (L)
Mats Persson (L)

försvarsutskottet

Mats Arkhem (SD)
Birger Lahti (V)
Kerstin Lundgren (C)
Christian Carlsson (KD)
Ingemar Kihlström (KD)
Janine Alm Ericson (MP)
Gulan Avci (L)
Fredrik Malm (L)

socialförsäkringsutskottet

Leonid Yurkovskiy (SD)
Tony Haddou (V)
Anders W Jonsson (C)
Christian Carlsson (KD)
Roland Utbult (KD)
Janine Alm Ericson (MP)
Jan Riise (MP)
Lina Nordquist (L)

socialutskottet

Angelika Bengtsson (SD)
Mona Olin (SD)
Linda Westerlund Snecker (V)
Martina Johansson (C)
Camilla Brodin (KD)
Christian Carlsson (KD)

Prot. 2022/23:6
12 oktober

Leila Ali Elmi (MP)
Annika Hirvonen (MP)
Juno Blom (L)
Mauricio Rojas (L)

kulturutskottet

Mattias Karlsson i Norrhult (SD)
Michael Rubbestad (SD)
Maj Karlsson (V)
Anna Lasses (C)
Lili André (KD)
Magnus Jacobsson (KD)
Camilla Hansén (MP)
Joar Forssell (L)
Anna Starbrink (L)

utbildningsutskottet

Mats Arkhem (SD)
Sara-Lena Bjälkö (SD)
Ciczie Weidby (V)
Niels Paarup-Petersen (C)
Lili André (KD)
Magnus Jacobsson (KD)
Leila Ali Elmi (MP)
Amanda Lind (MP)
Louise Eklund (L)
Lina Nordquist (L)

trafikutskottet

Sara-Lena Bjälkö (SD)
Rasmus Giertz (SD)
Malcolm Momodou Jallow (V)
Daniel Bäckström (C)
Torsten Elofsson (KD)
Kjell-Arne Ottosson (KD)
Emma Berginger (MP)
Jakob Olofsgård (L)
Romina Pourmokhtari (L)

miljö- och jordbruksutskottet

Josef Fransson (SD)
Mats Nordberg (SD)
Nadja Awad (V)
Rickard Nordin (C)
Cecilia Engström (KD)
Larry Söder (KD)
Per Bolund (MP)
Elin Söderberg (MP)
Louise Eklund (L)
Cecilia Rönn (L)

näringsutskottet
Mattias Karlsson i Norrhult (SD)
Ulf Lindholm (SD)
Daniel Riazat (V)
Niels Paarup-Petersen (C)
Lili André (KD)
Cecilia Engström (KD)
Rebecka Le Moine (MP)
Emma Nohrén (MP)
Jakob Olofsgård (L)
Mats Persson (L)

arbetsmarknadsutskottet
Isabell Mixter (V)
Muharrem Demirok (C)
Christian Carlsson (KD)
Hans Eklind (KD)
Annika Hirvonen (MP)
Malin Danielsson (L)
Mauricio Rojas (L)

EU-nämnden
Lars Andersson (SD)
Clara Aranda (SD)
Angelika Bengtsson (SD)
Staffan Eklöf (SD)
Linda Lindberg (SD)
Angelica Lundberg (SD)
David Lång (SD)
Adam Marttinen (SD)
Jimmy Ståhl (SD)
Johnny Svedin (SD)
Eric Westroth (SD)
Markus Wiechel (SD)
Lars Wistedt (SD)
Alexandra Anstrell (M)
Helena Bouveng (M)
Ida Drougge (M)
Mats Green (M)
Johan Hultberg (M)
Ann-Sofie Lifvenhage (M)
Stefan Olsson (M)
Lorena Delgado Varas (V)
Kerstin Lundgren (C)
Rickard Nordin (C)
Helena Vilhelmsson (C)
Christian Carlsson (KD)
Cecilia Engström (KD)

Prot. 2022/23:6
12 oktober

Hans Eklind (KD)
Ingemar Kihlström (KD)
Per Bolund (MP)
Jacob Risberg (MP)
Märta Stenevi (MP)
Elin Söderberg (MP)
Gulan Avci (L)
Malin Danielsson (L)
Robert Hannah (L)
Fredrik Malm (L)
Lina Nordquist (L)
Anna Starbrink (L)

§ 5 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Gabriel Kroon* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Charlotte Quensel* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 6 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Leonid Yurkovskiy* som ledamot i EU-nämnden.

Andre vice talmannen förklarade vald till

ledamot i EU-nämnden
Leonid Yurkovskiy (SD)

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2022/23:11 till skatteutskottet

2022/23:12 till kulturutskottet

2022/23:4 till socialutskottet

2022/23:2, 5 och 8 till socialutskottet

2022/23:7 till konstitutionsutskottet

2022/23:1 till utrikesutskottet

2022/23:10 till finansutskottet

2021/22:4777 till civilutskottet

EU-dokument
COM(2022) 453 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 1 december*.
COM(2022) 489 till arbetsmarknadsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 29 november*.

Prot. 2022/23:6
12 oktober

§ 8 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling

*Subsidiaritetsprövning
av kommissionens
förslag*

Försvarsutskottets utlåtande 2022/23:FöU2
Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (COM(2022) 349)
föredrogs.

Anf. 34 HELEN PETTERSSON (S):

Fru talman! I dag ska vi debattera eller åtminstone samtala om försvarsutskottets utlåtande nummer 2 *Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling*.

Jag vill börja med att understryka för kammaren och för eventuella lyssnare som följer debatten att detta är en subsidiaritetsprövning. Det innebär helt enkelt att utskottet ska ta ställning till om förslaget till förordning bryter mot subsidiaritetsprincipen, det vill säga om det är en fråga som bör hanteras på nationell nivå eller på EU-nivå. Diskussionen handlar alltså inte om den politiska sakfrågan i sig.

Försvarsutskottet är i sitt utlåtande helt enigt om att detta förslag bryter mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet grundar det ställningstagandet på att förslaget saknar en konsekvensanalys som säkerställer att kommissionen inte ges större inflytande över försvarspolitiska beslut som tidigare fattats på nationell nivå.

Dessutom anser utskottet att den europeiska försvarsindustriella och tekniska basen stärks genom konkurrens och konsolidering på marknads-mässiga grunder och villkor, vilket inte avspeglas i förslaget. Den föreslagna förordningen ger i stället kommissionen möjlighet att styra tilldelning av medel utifrån kriterier som ännu inte är tillräckligt transparenta och mätbara. Med det följer ökad administration och ökad överstatlig styrning och kontroll.

Vi är också i utskottet överens om att förslaget behöver analyseras och balanseras ytterligare mot enskilda medlemsstaters förutsättningar att avgöra vilka åtgärder som är mest effektiva och ändamålsenliga. Det är försvarspolitik, krav på informationssäkerhet och försörjningstrygghet som utgör grunden för om försvarsmateriel ska upphandlas nationellt eller gemensamt i unionen.

Fru talman! Vi ser i grunden positivt på den övergripande ambitionen hos kommissionen att stärka Europas försvarsförmåga. Samtidigt är det viktigt att värna de svenska intressena och nationell beslutanderätt i frågor som rör nationellt försvar och materielförsörjning.

Vi ser inte här att kommissionen har presenterat tillräckligt tydligt hur medlemsstaternas rätt till insyn och inflytande säkerställs. Därför, fru talman, anser vi inte att förordningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen utan att dessa frågor i första hand är nationella kompetenser.

Jag konstaterar återigen att det är ett helt enigt utskott i detta ärende, men jag yrkar för ordnings skull bifall till förslaget i utlåtandet.

Anf. 35 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi om ett förslag från EU-kommissionen att ge EU större inflytande över gemensamma upphandlingar på det försvarspolitiska området bryter mot den så kallade subsidiaritetsprincipen.

Vid voteringen senare i eftermiddag kommer som det verkar en enig riksdag som anser att kommissionens förslag bryter mot just subsidiaritetsprincipen besluta om att skicka ett så kallat motiverat yttrande till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Fru talman! Subsidiaritetsprincipen gäller enligt fördraget om Europeiska unionen på de områden där EU inte har exklusiv befogenhet. Den innebär att EU ska vidta en åtgärd endast om målet för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva.

I dag finns inga hinder för medlemsstaterna att bilateralt, genom avtal mellan ett eller flera medlemsländer, genomföra gemensamma upphandlingar på försvarsområdet.

Fru talman! Försvarsutskottet konstaterar att förslaget saknar en ordentlig konsekvensanalys. Försvarsutskottet anser också att den europeiska försvarsindustrin stärks genom konkurrens och konsolidering på marknadsmässiga grunder.

Försvarspolitik, krav på informationssäkerhet och försörjningstrygghet utgör grunden för om försvarsmateriel ska upphandlas nationellt eller unionsgemensamt. Utskottet anser att förordningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, då dessa frågor i första hand är nationella kompetenser.

Fru talman! Slutligen, även om vi i dag behandlar om kommissionens förslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen, vill jag ändå nämna något om ärendet i sak.

Just nu lever vi i en orolig tid. Efter Rysslands snart åtta månader långa brutala anfallskrig mot Ukraina finns ett stort behov hos de flesta EU-länder att dels ersätta den försvarsmateriel som överförts till Ukraina, dels för framtiden kraftigt förstärka den nationella försvarsförmågan.

Vi går alltså därmed förmodligen mot en situation där den europeiska försvarsindustrin kommer att gå på högvarv under de närmaste 10–15 åren. Att i det läget lägga fram ett förslag som i förlängningen minskar konkurrensen, konsoliderar försvarsindustrin och styr mot gemensamma upphandlingar riskerar att försena uppbyggnaden av försvarsförmågan.

Vi behöver tvärtom en situation där ett stort antal leverantörer genom sund konkurrens och spjutspetskompetens inom forskning och utveckling kan bidra till vår gemensamma säkerhet. Kommissionens förslag riskerar i stället genom att prioritera vissa leverantörer att försena leveranserna,

skapa flaskhalsar, driva upp priser och på sikt försämra vår gemensamma försvarsförmåga.

Jag vill avsluta genom att yrka bifall till utskottets förslag om att skicka ett så kallat motiverat yttrande.

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö (SD).

Anf. 36 PÅL JONSON (M):

Fru talman! Dagens debatt är viktig – detta trots att det är ett enigt försvarsutskott som har ställt sig bakom slutsatsen att kommissionens förslag om gemensam upphandling av försvarsmateriel – i dess nuvarande form – inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Men, fru talman, skälet till att dagens debatt är viktig är att vi behöver diskutera utvecklingen av EU:s säkerhets- och försvarspolitik i ljuset av en rad händelser som äger rum samtidigt. Sverige befinner sig i den kanske största brytpunkten i sin säkerhetspolitik på över ett halvt sekel.

För det första ska Sverige om mindre än tre månader ta över EU:s ordförandeklubba. Då kommer vi att leda en union med 450 miljoner invånare. Samtidigt rasar ett fullskaligt krig i Europa genom Rysslands olagliga, oprovocerade och oförsvarbara invasion av Ukraina. Det medför ett tungt ansvar.

Självfallet kommer säkerhets- och försvarsfrågorna att ligga mycket högt uppe på den svenska dagordningen under ordförandeskapet. Många frågor, inklusive den vi debatterar nu, kommer att hanteras av det svenska ordförandeskapet.

För det andra kommer en svensk Natoanslutning ofelbart också att påverka Sveriges intressen och vår syn på hur EU ska utvecklas som säkerhets- och försvarspolitisk aktör.

Det finns alltså tunga skäl att noggrant tänka igenom om det ligger i Sveriges och EU:s intresse att öppna upp för gemensamma försvarsupphandlingar som till del är överstatliga till sin karaktär och om detta motsvarar de intressen som Sverige och EU har så som förordningen är utformad just nu.

Fru talman! Skälet för utskottets ställningstagande är alltså för det första att det saknas en genomarbetad konsekvensanalys av vilka följder förslaget kommer att medföra. FMV menar till exempel i sitt remissvar att förordningen kan medföra en ökad överstatlig styrning och kontroll men även att den kan skapa mer administration.

Mot bakgrund av de vaga kriterier som är kopplade till förordningen finns också en risk att det bara är de stora medlemsländernas försvarsindustrier, som har inarbetade internationella materielsamarbeten, som kan dra nytta av förordningen.

Fru talman! Det finns därför en risk att förordningen inte uppnår sina syften.

För det andra finns i dag bra förutsättningar att genomföra gemensamma försvarsupphandlingar på mellanstatlig grund genom den europeiska försvarsbyrån EDA, genom det som heter Occar och även genom Natos NSPA. Det finns alltså alternativ till det förslag som kommissionen presenterar.

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Subsidiaritetsprövning
av kommissionens
förslag*

För det tredje har det under de senaste åren kommit en flodvåg av olika initiativ för att stärka EU:s militära kapacitetsutveckling och också dess försvarsindustriella bas. Det är i grunden bra. Jag tänker på förslag som PESCO, EDF, CARD, EDIDP och European Preparatory Action, för att nämna några.

Jag tror dock, fru talman, att det finns skäl att tänka igenom och konsolidera de förslag som har antagits innan man bejakar nya, framför allt om de kan ha genomgripande konsekvenser för den nationella kompetensen på försvarsområdet.

Det svenska ordförandeskapet har i dialog med trojkan åtagit sig att upprätta en starkare samstämmighet mellan EU:s olika försvarsinitiativ.

Fru talman! Med allt detta sagt vill Moderaterna stärka och fördjupa EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete samtidigt som vi anser att Nato utgör garanten för det kollektiva försvaret och är viktigare än någonsin. Ytterst handlar detta om att även EU måste ta ett större ansvar för Europas säkerhet och att man har instrument och verktyg som är komplementära till Nato. Ett starkare EU står inte i motsats till ett starkare Nato.

Den enskilt viktigaste frågan just nu för att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik är att vi fullt ut nu implementerar det som heter EU:s strategiska kompass med de över 50 konkreta åtaganden som detta innefattar. Det innefattar också, precis som kommissionen föreslår, en effektivare militär förmågeuppbyggnad och ett stärkande av den europeiska försvarsindustrin.

Vi delar därför intentionen i kommissionens förslag, men vi tror att det finns andra sätt att uppnå denna intention. Man har till exempel länge pratat om att man ska harmonisera det som heter förmågekrav. Man skulle också behöva ha en mycket mer transparent och konkurrensutsatt europeisk försvarsmarknad. Vi skulle behöva ha större gemensamma satsningar på forskning och utveckling, och vi skulle behöva harmonisera de nationella försvarsbeslutsprocesserna bättre. Vi tror att det sättet är väl så effektivt när det gäller att komma framåt i frågan.

Fru talman! Sverige har i grunden mycket goda förutsättningar att påverka och dra nytta av ett fördjupat EU-samarbete på det här området. Det finns inget land i världen i jämförbar storlek som har en sådan försvarsindustriell förmåga. Sverige är ett land som kan producera stridsflygplan, ytstridsfartyg, ubåtar och väldigt avancerade markstridsfordon. Vi har en stark försvarsforskning i en internationell jämförelse genom FOI, och vi är även duktiga på innovation.

Sverige borde därför – mer än de flesta – kunna vara med och leda och skörda frukterna av ett ökat samarbete inom EU. Men då krävs det att vi vet vad vi vill och hur vi ska utforma, använda och dra nytta av de nya initiativ som jag just nämnde. Det får inte bara handla om att vi är emot olika former av initiativ, utan vi måste också ha alternativ till hur vi vill att EU ska utvecklas som försvarspolitisk aktör.

Från Moderaternas sida har vi därför sagt att vi vill sätta en strategi för EU:s säkerhets- och försvarspolitik och en ny försvarsindustristrategi för att ge vägledningar åt prioriteringar för hur vi vill att EU-samarbetet ska utvecklas.

Vi vill också se ett ökat svenskt deltagande i fler Pescoprojekt, och vi välkomnar en ökad inkludering av tredjeländer såsom Storbritannien – UK – Norge, Turkiet och Kanada.

Avslutningsvis, fru talman: Ibland i politiken kan man närma sig frågor från olika perspektiv men landa i en gemensam ståndpunkt, och det tycker jag att vi har gjort här i dag i kammaren. Jag vet att det finns skilda preferenser för hur EU ska utvecklas. Men det är en väldig styrka när vi är enade i den här kammaren, för då har vi bättre förutsättningar att gemensamt driva ståndpunkter tillsammans med andra likasinnade länder inom EU.

Moderaterna vill alltså se mer Europasamarbete i säkerhets- och försvarspolitiken. Men för att vi ska lyckas med det krävs att de förslag som vi behandlar är proportionerliga och genomarbetade och att de har bra konsekvensanalyser. Här lämnar kommissionens förslag mycket att önska.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 37 HANNA GUNNARSSON (V):

Fru talman! Hej till alla er som lyssnar! Det här är mandatperiodens första debatt här i riksdagens kammare, och det är en så kallad subsidiaritetsprövning av ett EU-ärende. Riksdagen ska pröva om ett förslag från EU kan genomföras på EU-nivå eller om det är mest lämpligt att frågan hanteras av de nationella parlamenten, alltså här i den svenska riksdagen.

Vänsterpartiet anser oftast att det är mest lämpligt att man beslutar om frågor så nära de berörda medborgarna som möjligt. Vi är därför oftast emot att flytta mer makt till EU från den svenska riksdagen, och vi är definitivt emot mer EU-styrning av försvars- och säkerhetspolitik och utrikespolitik. Från Vänsterpartiets sida säger vi nej till ett ökat militärt samarbete i EU.

Det ärende som försvarsutskottet har tagit ställning till nu handlar just om att ge EU mer makt inom försvarspolitiken, mer specifikt över upphandlingar av försvarsmateriel. Detta är Vänsterpartiet emot. Det finns också invändningar från våra egna myndigheter som säger att konsekvenserna av förslaget inte har studerats tillräckligt mycket och att kraven på informationssäkerhet och försörjningstrygghet inte är tillräckligt höga.

Vänsterpartiet menar att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt, och vi är därför glada över att försvarsutskottet har gjort något så unikt som att säga nej till att denna fråga ska beslutas om av EU och att vi därmed avslöj frågan i subsidiaritetsprövningen. Det är Sveriges riksdag som ska fatta beslut om alla delar av Sveriges försvarspolitik; det anser Vänsterpartiet.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

Anf. 38 MIKAEL LARSSON (C):

Fru talman! För Centerpartiet är samarbete viktigt både inom Sverige och inom Europeiska unionen. Det är just nu oroligheter i vår omvärld, och då är det än viktigare med samarbete inom Europa och inom EU.

I det förslag som vi nu diskuterar kring subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrument för förstärkning av europeisk försvarsindustri genom en gemensam upphandling delar vi den uppfattning som utskottet helt har landat i. Vi delar också utskottets

Prot. 2022/23:6
12 oktober

*Subsidiaritetsprövning
av kommissionens
förslag*

bild att det saknas viktiga konsekvensbeskrivningar i kommissionens förslag. Samtidigt ser vi att det behövs samarbete inom EU och Europa kring försvar och säkerhet. Som både regeringen och utskottet lyfter fram får det dock inte bli för mycket administration och börda kring den här typen av frågor.

Centerpartiet är här, liksom på andra områden, för att exempelvis den europeiska försvarsindustriella och tekniska basen stärks genom konkurrens och konsolidering på marknadsmässiga grunder och villkor.

Något som också är viktigt framåt i denna fråga är just att försvarspolitik, krav på informationssäkerhet och försörjningstrygghet utgör grunden för huruvida försvarsmateriel ska upphandlas nationellt eller unionsgemensamt. Vi delar utskottets bedömning och skrivningar i dessa frågor.

Med det, fru talman, vill även jag avsluta med att för Centerpartiets räkning yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 39 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! I dag diskuterar vi ett subsidiaritetsärende. Jag vill redan inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag, som bygger på den uppfattning vi alla har: Detta är ett förslag som strider mot subsidiaritetsprincipen och något som bättre kan avgöras på svensk nivå.

När vi nu har den första försvarspolitiska debatten för mandatperioden kan vi, som flera har varit inne på, påminna oss om att vi är i en mycket allvarlig situation. Vi har det tuffaste försvarspolitiska läget sedan andra världskriget. Vi har ett anfallskrig som pågår. Vi har scener som vi inte har sett sedan andra världskriget då Hitler och Stalin härjade.

Det finns all anledning för oss i Sverige och Europa att stärka vår försvarsförmåga. Där är det av yttersta vikt att vi går upp till 2 procent av bnp. Det är också Natomedlemskapet för Sverige tillsammans med övriga Natoländer som ger trygghet för oss och för vårt närområde.

Det förslag som ligger på bordet i dag menar vi inte är rätt väg att gå. Det kan försvåra för både svensk försvarsförmåga och svensk försvarsindustri. Därför tycker vi att det finns anledning att instämma i det gemensamma yttrandet och säga nej till detta, som vi menar inte stärker något mer än i så fall byråkratin. Det är ingenting som behövs.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.13 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

FöU2 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2022/23:4 En särskild straffbestämmelse för otillåten fartygsåtervinning

Motioner

med anledning av prop. 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V)

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP)

med anledning av prop. 2021/22:284 Ett höjt försörjningskrav för arbetskraftsinvandrare

2022/23:15 av Tony Haddou m.fl. (V)

2022/23:17 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C)

2022/23:25 av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2021/22:264 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021

2022/23:29 av Ulrika Westerlund (MP)

med anledning av skr. 2021/22:266 Riksrevisionens rapport om digitala läkarbesök och hyrläkare i sjukskrivningsprocessen

2022/23:19 av Clara Aranda m.fl. (SD)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.01.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 14.13 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Återrapportering från mötet i den europeiska politiska gemenskapen den 6 oktober och Europeiska rådets informella möte den 7 oktober.....	1
Anf. 1 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	1
Anf. 2 MARTIN KINNUNEN (SD)	2
Anf. 3 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	3
Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD)	3
Anf. 5 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	3
Anf. 6 JAN ERICSON (M)	4
Anf. 7 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	4
Anf. 8 JAN ERICSON (M)	5
Anf. 9 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	5
Anf. 10 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	5
Anf. 11 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	6
Anf. 12 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	6
Anf. 13 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	6
Anf. 14 MALIN BJÖRK (C).....	7
Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 16 MALIN BJÖRK (C).....	7
Anf. 17 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 18 MAGNUS BERNTSSON (KD).....	8
Anf. 19 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	8
Anf. 20 MAGNUS BERNTSSON (KD).....	8
Anf. 21 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	8
Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP).....	9
Anf. 23 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	9
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	9
Anf. 25 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	10
Anf. 26 ROMINA POURMOKHTARI (L)	10
Anf. 27 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	10
Anf. 28 ROMINA POURMOKHTARI (L)	11
Anf. 29 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	11
Anf. 30 JYTTE GUTELAND (S)	11
Anf. 31 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	12
Anf. 32 JYTTE GUTELAND (S)	12
Anf. 33 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13
§ 2 Justering av protokoll	13
§ 3 Utökning av antalet suppleanter	13
§ 4 Val av extra suppleanter	14
§ 5 Avsägelse.....	18
§ 6 Anmälan om kompletteringsval	18
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	18
§ 8 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling.....	19
Försvarsutskottets utlåtande 2022/23:FöU2	19

Anf. 34	HELÉN PETTERSSON (S)	19	Prot. 2022/23:6
Anf. 35	SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD)	20	12 oktober
Anf. 36	PÅL JONSON (M)	21	
Anf. 37	HANNA GUNNARSSON (V)	23	
Anf. 38	MIKAEL LARSSON (C)	23	
Anf. 39	MIKAEL OSCARSSON (KD)	24	
	(Beslut fattades under § 9.)	24	
	Ajournering	24	
	Återupptaget sammanträde	24	
	§ 9 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	25	
	FöU2 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling	25	
	§ 10 Bordläggning	25	
	§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.01	25	